

Отъ 1830-тѣ години насетнѣ, съ прѣобразование-то на Турціѣ, наченато отъ незабравеннаго Султана Махмуда, наченува едно по-свободно развитіе и между Българи-тѣ. Развиванн-тѣ вече тѣхны търговски сношенія съ околн-тѣ народы правяхъ потребность-тѣ на образование-то между тѣхъ отъ день на день по-ощутителна; но по вліаніе-то на гръцко-то духовенство, което бѣше ся добрѣ утвърдило въ Българіѣ, развитіе-то между Българи-тѣ бѣ зело криво направленіе. Гръцко-то образование, което получавахъ повече-то отъ наши-тѣ единородци въ това врѣме, правяше ги да забравятъ народность-тѣ си и да ся отказватъ отъ языкъ-тѣ на бащи-тѣ си. Въ повече-то мѣста изъ Българіѣ прѣобладаваше гръцкый-тѣ языкъ въ черквы-тѣ, и училища-та, които ся въздигнахъ на послѣдне врѣме, не бѣхъ освѣнъ гръцкы, които имахъ за цѣль погрчваніе-то на Българи-тѣ.

---

въ него врѣме селца оставахъ еще неподчинени на вліаніе-то Гръцизма; но и по тѣхъ едва ли на всякъдѣ ся намѣрваше священникъ нѣкой въ домъ-тѣ си, или нѣкой добросовѣстенъ таксидіотинъ отъ Българскы-тѣ мѣнастыри въ метохъ-тѣ си, или въ нѣко ж келіѣ да ся прибрали нѣколко дѣца и да ги учатъ на черковно чтеніе по Българскы.

Всичко-то ученіе ся състоеше въ изучваніе-то на Часословъ, Псалтирь и Апостолъ, които сж и твърдѣ рѣдко намѣрвахъ и твърдѣ скъпо продавахъ. Никаква начална книга за изучваніе-то на азбукъ-тѣ нѣмаше. Макарь че на 1824 год. ся бѣ издаъ Букваръ-тѣ на Г-на Берона, но той като не съотвѣтствоваше на черковно-то правописаніе и произношеніе за дълго врѣме оставаше исключенъ отъ училища-та.

Ученикъ-тѣ отиваше въ училище-то съ единъ *панакидж*, или *буковж* дѣсчицж, на кождо учитель-тѣ написваше азбукъ-тѣ и като изучваше единъ урокъ острѣгваше го и написваше му другъ. При нѣманіе-то на книги това ся продължаваше у нѣкои така и прѣзъ всичко-то врѣме на ученіе-то имъ. И понеже по този начинъ ученикъ-тѣ, като изучаше единъ урокъ въ острѣгваніе-то му отъ *панакидж*-тѣ трѣбваше да го забрави, за туй учителя-тѣ ги принуждавахъ да учатъ всякой единъ урокъ наустъ, отъ това и часословъ-тѣ, който съставяше първоначално-то ученіе, е получилъ на-